

Egy év – egy kép:
A Szegedi Csillagvizsgáló (1992)

A Szegedi Tudományegyetem (akkor még József Attila Tudományegyetem) 1990 nyarán a csillagászat iránt érdeklődő Csákány Béla matematika professzor, akkori rektor kezdeményezésére létrehozta a Szegedi Csillagvizsgáló Alapítványt 500 000 Ft alaptőkével. Akkoriban, a rendszerváltás után születtek az első alapítványok. A kitűzött cél az volt, hogy felépítsünk egy obszervatóriumot, és elhelyezzük benne a korábban az Odesszai Egyetemtől műszercsere keretében kapott 40 cm-es főtűkör átmérőjű Cassegrain típusú távcsövünket.

Megkezdődött a pénz gyűjtése. Sikerült támogatást szerezni az Oktatási Minisztériumtól, és szponzorok kitaró, személyes megkeresése után számos szegedi vállalat, cég adott anyagi segítséget vagy ajánlott fel anyagot és munkavégzést. 1991-re összegyűlt 3,5 millió Ft, és még abban az évben az alapítvány szervezésében felépült a csillagvizsgálónk Újszegeden, a Kertész utcában, a Fűvészkert sarkából lekerített kis területen. Persze ez nem volt túl egyszerű, a műszaki vezetők és a kivitelezők váltakoztak, a tervekől is itt-ott el kellett térni. Az akkori fizikus hallgatókkal mi is sokat dolgoztunk a terepen (egy nagyobb emelés miatt ezt azóta is bánja a gerincem).

Az épület kissé szokatlan, trapéz alapú, lépcsőzetes lapos tetővel. Utóbbi azután sok gondot okozott, az alatta lévő előadóterem beázott, és nem volt hely a kisebb távcsöveknek. (2006-ban sikerült egy új, nagy területű sík födémot, észlelő teraszt készíttetnünk, erről a Meteor 2008/10. számában írtunk.) A felső szinten 5 méter átmérőjű, henger alakú a távcső helyisége. A hagyományos félgömb kupola helyett két oldalra széttolható tető készült. Ez sokkal olcsóbb, nem kell forgatni, és kinyitása után gyorsan kiegyenlítődik a hőmérséklet a környezettel. A kb. 700 kg tömegű távcső az épülettől független vasbeton oszlopra került. (A 40 cm-es távcsövet azóta kétszer teljesen átalakítottuk, mára csak a főtűkör és az oszlop egy része az ere-

deti. Képei megtekinthetők a honlapunkon: <http://astro.u-szeged.hu>, a Csillagvizsgáló gombnál.) A kutatási programunkban főleg pulzáló és fedési változócsillagok, valamint kisbolygók és üstökösök megfigyelése szerepelt. A távcsőre kezdetben fotoelektromos fotométert, majd CCD-kamerát szereltünk fel.

A csillagvizsgáló megnyitó ünnepsége 1992. július 6-án volt. Azóta minden péntek este fogadjuk a látogatókat, kiselőadásokat és távcsöves bemutatókat tartunk csoportok és érdeklődők számára.

Az MCSE Szegedi Helyi Csoportja 1994 óta – először Kiss László, majd Székely Péter vezetésével – minden évben rendezett egész napos őszi amatőrcsillagász találkozót. Ezen sokan részt vettek az ország más részeiről is. A jó hangulatú szakmai kiselőadások, észlelési- és útbeszámolókat után a csillagvizsgáló műszereivel végzett megfigyelésekkel zárult a program.

Szatmáry Károly

Az MCSE Szegedi Csoport honlapja: szeged.mcse.hu